

De lessen van **Day a Week School**

Over het onderwijs aan cognitief getalenteerde kinderen

©2020, Het ABC, Baarsjesweg 224, 1058 AA Amsterdam

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

NUR 190, 844, 846
ISBN 978-94-6398-205-4
Eerste druk 2020

Auteurs:	Jaap Verouden, Annelies de Muijnck en Stefan Heinink i.s.m. Esther Daniëls (www.dewoordenwinkel.nl)
Redactie:	Marita Weener, www.redactiebureauamaritaweener.nl
Ontwerp en vormgeving:	Sabrina Wakker, www.wakkerdesign.nl
Illustraties:	Freepik
Fotografie:	To Huidekoper, www.tohuidekoper.nl
Uitgever:	Sabine Kokee, www.leuker.nu
Druk:	Maak je eigen onderwijsboek, www.maakjeeigenonderwijsboek.nl

De lessen van Day a Week School

Over het onderwijs aan cognitief getalenteerde kinderen

Jaap Verouden, Annelies de Muijnck en Stefan Heinink

INHOUD

Voorwoord		6
1	Hoe het ooit begon	9
1.1	Wat is Day a Week School?	9
1.2	De intentie	9
1.3	Het momentum	9
1.4	De vertaalslag	10
1.5	De eigenheid	10
1.6	De kennisoverdracht	10
1.7	De mijlpalen	10
1.8	Interview met Marsha Tap	13
2	Het theoretisch kader	15
2.1	Werken met doelgebieden	15
2.2	De taxonomie van Bloom	16
2.3	De Mindsettheorie	17
2.4	Het Zijnsluik	18
2.5	Interview met Kim Aalsma	21
3	Onze leerkrachten	23
3.1	Praktische invulling	23
3.2	De attitude van DWS-leerkrachten	23
3.3	Het inwerkproces	24
3.4	Samenwerking	24
3.5	Interview met Iman Eloïse	27
4	Hoe leer ik?	29
4.1	Doelen	29
4.2	Instrumenten en modellen	29
4.3	Lesactiviteit - Onderzoekend en Ontwerpend Leren - Een studie naar de bij	34
4.4	Interview met Geerthe Schilder	39
4.5	Lesactiviteit - Schilderen als...	40
4.6	Interview met Noortje de Gier	43
5	Hoe denk ik?	45
5.1	Doelen	45
5.2	Instrumenten en methodieken	45
5.3	Lesactiviteit - Sinterklaas en de Kerstman	48
5.4	Interview met Fransca Hoetink	51
5.5	Lesactiviteit - Doolhoven	52
5.6	Interview met Richelle de Deugd	55
6	Hoe zie ik mezelf?	57
6.1	Doelen	57
6.2	Instrumenten en methodieken	57
6.3	Lesactiviteit - Wat zijn mijn trotsmakers, talenten, stressgevers en opgevers?	60
6.4	Interview met Wouter Segers	63
6.5	Lesactiviteit - Je emoties de baas	64
6.6	Interview met Mechteld Woutman	67

7	Hoe werk ik samen?	69
7.1	Doelen	69
7.2	Instrumenten en methodieken	69
7.3	Lesactiviteit - Innoveren met schoonmaakdoekjes	72
7.4	Interview met Ytien de Jong	75
7.5	Lesactiviteit - Debatteren	76
7.6	Interview met Kuno Rijnhart	79
8	Projecten	81
8.1	Project 1 - Reisgids van een niet-bestaand land	83
8.2	Interview met Paulien Zuiderhoek	87
8.3	Project 2 - De Tijdmachine	88
8.4	Interview met Marleen van Beek	95
9	Stimulerend identificeren	97
9.1	Onze identificatieprocedure	97
9.2	Enkele oefenopgaven	97
9.3	Drie Hersenkrakers	99
10	Afsluiting	105
	Bijlagen	108
	Bijlagen bij Lesactiviteit 'Sinterklaas en de Kerstman'	108
	Bijlage bij Lesactiviteit 'Doolhoven'	111
	Bijlagen bij Lesactiviteit 'Wat zijn mijn trotsmakers, talenten, stressgevers en opgevers'	113
	Bijlage bij Lesactiviteit 'Je emoties de baas'	116
	Bijlagen bij Lesactiviteit 'De Tijdmachine'	117

VOORWOORD

In 2020 vieren wij het tienjarig bestaan van Day a Week School. Dit vernieuwend onderwijsconcept was destijds bedoeld om cognitief talentvolle leerlingen beter te bedienen. Eén dag per week zouden zij op een van de deelnemende scholen les krijgen van speciaal daartoe opgeleide leerkrachten. In kleine groepen met leerlingen die allemaal extra uitdaging nodig hadden, zou het accent niet liggen op hun leerprestaties, maar veel meer op het proces van leren, denken, samenwerken en het vergroten van het zelfbewustzijn en zelfvertrouwen.

Dat was het idee, en het mooie is dat we dit initiatief in de afgelopen tien jaar hebben kunnen uitwerken tot een bloeiend concept. Vandaag de dag nemen bijna tweehonderd scholen, in Amsterdam en daarbuiten, deel aan Day a Week School (DWS). In Amsterdam draaien we 26 groepen op 18 verschillende locaties, en daarmee krijgen honderden kinderen de kans om hun talenten te ontplooien en nieuwe vaardigheden te ontwikkelen.

Zijn dat allemaal hoogbegaafde whizzkids met een uitzonderlijk hoog IQ? Niet per se, want DWS is er voor alle kinderen met een talent in denken en creativiteit die meer uitdaging en begeleiding nodig hebben dan ze binnen hun eigen school kunnen krijgen. Samen met de leerkracht van de eigen school kijken we naar de verschillende kenmerken en behoeften van het kind, naar zijn of haar specifieke wensen en mogelijkheden om zich te ontwikkelen. Bij DWS gaat het dus niet om het etiket ‘hoogbegaafd’, maar om een passend aanbod voor kinderen die meer uitdaging nodig hebben dan binnen het reguliere onderwijs geboden kan worden. De leerlingen blijven vier dagen per week gewoon in hun eigen groep, maar krijgen één dag extra en gerichte aandacht.

In de afgelopen tien jaar is er veel veranderd. De eerste stappen op een ongebaand pad werden stevige stappen in een heldere richting. Meer schoolbesturen sloten zich aan en met dat verstevigde draagvlak kwam er meer continuïteit en zekerheid. De pioniers van destijds zijn de oudgedienden van vandaag, aangevuld met nieuwe, ambitieuze collega’s die met hart en ziel bijdragen aan het DWS-onderwijs. De kinderen die in dat eerste jaar toelating deden, hebben inmiddels hun middelbare school afgerond en zijn doorgestroomd naar hun toekomst. Prachtige lessen werden ontwikkeld en collega’s wisselden veel kennis en ervaring uit. Dat gebeurde niet alleen tussen DWS-leerkrachten onderling, maar ook tussen DWS en de reguliere basis-scholen.

Die kennisdeling is een belangrijke motivatie geweest voor het schrijven van dit boek. We blikken samen met (een deel van) onze leerkrachten terug op hun betrokkenheid bij DWS. De theoretische grondslagen waarop ons onderwijs is gebaseerd komen aan bod, en ook de ervaringen van onze leerkrachten met hun leerlingen¹. Om de DWS-werkwijze te verduidelijken, hebben we het theoretisch kader aangevuld met voorbeeldlessen. Lezers kunnen hier zelf mee aan de slag, gewoon in hun eigen groep of op hun eigen school, waar nodig naar eigen inzicht aangepast of aangevuld.

Een inspiratieboek en een doe-boek dus, voor iedereen die in het primair onderwijs werkt en die zich meer wil verdiepen in het onderwijs aan cognitief talentvolle leerlingen. Leerkrachten krijgen praktische handvatten tegen een theoretische achtergrond, om daarmee meer differentiatie aan te kunnen brengen in hun groep. Wellicht roept het ook veel herkenning op, en daarmee het signaal om juist te letten op die ene leerling die zich soms zo stierlijk lijkt te vervelen of die andere die zich geruisloos aanpast aan de groep. En natuurlijk hopen wij ook dat de bevologenheid en het enthousiasme van onze leerkrachten aanstekelijk werken, want dát vuur is een eerste voorwaarde om het onderwijs krachtig en vitaal te houden.

Daarom laten wij een aantal van hen uitgebreid aan het woord. Zij laten zien hoe DWS in de praktijk vorm krijgt. Hun verhalen geven kleur aan de theorie en brengen onze visie tot leven. De dertien collega’s die zijn geïnterviewd, vertegenwoordigen ál onze collega’s, ook de leerkrachten die inmiddels niet meer bij ons werkzaam zijn. Allemaal hebben zij in een bepaalde periode en op hun eigen manier bijgedragen aan de vorming van onze leerlingen. Kinderen en ouders laten ons geregeld weten dat DWS van grote invloed is geweest op hun leven. Zij vertellen dat onze leerkrachten een steen hebben verlegd die de koers van hun toekomst mede heeft bepaald.

¹ Voor de leesbaarheid verwijzen wij soms naar leerkrachten of leerlingen met ‘hij’, waar uiteraard evengoed ‘zij’ kan worden gelezen.

Dáár doen we het voor, en dat al tien jaar lang. Daarom willen wij dit voorwoord eindigen met een welgemeend ‘bedankt’ aan allen – leerkrachten, kinderen, ouders en andere betrokkenen – die zich hebben ingezet voor het verleden, het heden en de toekomst van DWS.

Dank je wel!

Het **programmeerteam** van Day a Week School Amsterdam, in opdracht van

In samenwerking met:

“Bij ieder cijfer dat ik in de puzzel te weten kwam, kreeg ik een soort blij plofje in mijn hoofd waardoor ik niet kon stoppen!”

1 Hoe het ooit begon

(en uitgroeide tot een succes)

1.1 Wat is Day a Week School?

Day a Week School (DWS) is in de afgelopen tien jaar uitgegroeid tot een begrip, ook buiten Amsterdam. DWS biedt onderwijs aan cognitief talentvolle leerlingen die zich onderscheiden op het gebied van leerprestaties en denkstrategieën. Het betreft kinderen uit de bovenbouw van het basisonderwijs (van midden groep 5 tot midden groep 8). Eén dag per week krijgen zij les van speciaal opgeleide DWS-leerkrachten, in een groep van maximaal achttien kinderen die ook behoefte hebben aan meer uitdaging. De andere dagen gaan zij gewoon naar hun eigen school in het reguliere onderwijs.

Dat deze onderwijsformule tegemoetkomt aan een grote behoefte, zien wij terug in onze groeicijfers. Waar DWS in 2010 nog startte met een handvol enthousiaste docenten en drie deelnemende schoolbesturen, werken er in Amsterdam nu 18 leerkrachten die met elkaar 26 groepen van 18 leerlingen op 19 locaties draaien, verspreid over alle stadsdelen van de stad. Meer dan 100 scholen van 10 besturen, goed voor de helft van alle Amsterdamse basisscholen, nemen deel aan DWS. In dit hoofdstuk keren we terug naar het begin en volgen we de ontwikkeling van DWS; van ambitieus initiatief tot breed gedragen onderwijsconcept.

1.2 De intentie

Voor veel leerkrachten is het een herkenbaar probleem: in een doorsnee klas is het een hele opgave om voor alle leerlingen een onderwijsaanbod te verzorgen op hun eigen niveau. Voor (hoog)begaafde leerlingen speelt bovendien mee dat zij het veelal met minder leeftijdgenoten met een vergelijkbaar ontwikkelingsniveau moeten doen. Ook hierdoor worden zij te weinig op hun eigen niveau aangesproken en uitgedaagd.

Lange tijd kreeg het onderwijs aan (hoog)begaafde kinderen relatief weinig prioriteit. In de reguliere lespraktijk zagen wij dat de talenten van deze leerlingen vaak niet tot ontplooiing kwamen, met als risico dat zij het plezier in leren kwijtraakten en daarmee ook hun motivatie om zich in te spannen. Vanuit die onvrede groeide binnen Het ABC, een onderwijsadviesbureau te Amsterdam, de behoefte aan een specifieke aanpak voor deze doelgroep, zodat wij scholen en leerkrachten daarin beter konden begeleiden en ondersteunen.

1.3 Het momentum

Rond 2005 kwam er verandering in de visie op het (hoog)begaafdenonderwijs. Langzamerhand groeide het besef dat deze leerlingen behoefte hebben aan een specifiek aanbod en een gerichte aanpak om hun cognitieve, analytische en creatieve talenten te ontplooiën. De politiek ging mee in die beweging. Sharon Dijksma, destijds staatssecretaris van Onderwijs, riep subsidiemogelijkheden voor excellente leerlingen in het leven. Het momentum was daar, in het land en in de stad, en Het ABC speelde daarop in, samen met de schoolbesturen van het eerste moment.

De vakgroep (hoog)begaafdheid ging op zoek naar een onderwijsconcept dat aansloot op de visie van Het ABC op het onderwijs aan cognitief talentvolle leerlingen. Het ABC was niet direct een voorstander van voltijds (hoog)begaafdenonderwijs. De voorkeur ging uit naar een tussenvorm, die te integreren was in het reguliere onderwijs, zodat kinderen in hun eigen sociale omgeving konden blijven. Uiteindelijk vonden wij in Engeland hierin onze medestanders, in de persoon van Carol Cummings en Aileen Hoare. Hun ‘Day a Week School’ vormde een belangrijke inspiratiebron voor de introductie van DWS in Nederland.

Op 14 en 15 mei 2009 organiseerde Het ABC een groot congres in de Rode Hoed, waarvoor alle professionals uit het Amsterdamse basisonderwijs werden uitgenodigd. Het doel was om het enthousiasme aan te wakkeren en om samenwerkingspartners te werven voor dit concept. De schoolbesturen Openbaar Onderwijs aan de Amstel (OOadA) en de Amsterdamse Stichtingen voor Katholiek Onderwijs (ASKO) gaven gehoor aan onze oproep en de drie partijen dienden een gezamenlijke subsidieaanvraag in. Hoewel deze werd afgewezen, bleek dat geen belemmering om de ingezette koers te vervolgen. Het bestuur van INNOORD sloot zich aan bij het initiatief, en de partners besloten zelf voor de financiering te zorgen. Het was een goed idee op het juiste moment, dat op voldoende draagvlak kon rekenen en dus ook zonder subsidie levensvatbaar bleek.

1.4 De vertaalslag

Het ABC kocht de licentie op het Engelse concept. Die werd geleverd in de vorm van een totaalpakket, waarin het gebruik van de naam en het logo was opgenomen, evenals de manier van werken, selecteren en opstarten. Het ABC kreeg het recht om het concept aan te passen en binnen Nederland verder uit te breiden. Het pakket (de *package*) moest worden vertaald en bijgeschaafd naar de Nederlandse situatie. Onze (hoog)begaafdenspecialisten gingen voortvarend aan de slag met de ontwikkeling van lesmaterialen en de werving en selectie van leerkrachten. Er werd een kerngroep gevormd, waarin de deelnemende partijen vertegenwoordigd werden. In samenwerking met de betrokkenen van de drie schoolbesturen werden de procedure en de criteria voor de selectie van leerlingen vastgesteld. Op deelnemende scholen werden lokalen ingericht, verspreid over de stadsdelen Noord, Centrum en Zuid. Uiteraard moest ook de financiering worden geborgd. In april 2010 vond de officiële opening plaats: DWS startte met zes groepen in drie stadsdelen van Amsterdam, voor honderd kinderen van vijftientig basisscholen. De afspraak was om deze pilot na drie jaar te evalueren.

1.5 De eigenheid

In die eerste drie jaar breidde DWS alleen uit met scholen van de deelnemende besturen in Amsterdam. Toen bij de evaluatie van de pilot de reacties van kinderen en ouders erg positief waren, besloten de deelnemende partijen om verder te gaan uitbreiden. Andere besturen in Amsterdam sloten zich aan, over alle denominaties heen, wat ten goede kwam aan de financiële continuïteit. Dit gaf ruimte om te leren van voortschrijdend inzicht en waar nodig af te wijken van het oorspronkelijke pakket zoals dit vanuit Engeland was overgenomen. Omdat Het ABC de licentie in bezit had, kon het, met toestemming van de besturen in Amsterdam, ook samenwerkingen buiten de Amsterdamse regio aangaan met schoolbesturen en samenwerkingsverbanden.

Gaandeweg ontwikkelden wij ons eigen DWS-concept. Een goed voorbeeld hiervan is de identificatieprocedure. Waar leerlingen voorheen een hele middag in de werkgroep ‘De Uitdaging’ werden geplaatst om een eventuele toelating te beoordelen, werd die fase later door ons geschrapt. Dat werd besloten omdat we met deze werkgroep alleen kinderen signaleerden die er die middag positief uitsprongen, en niet de onderpresterende leerlingen. Bovendien viel de helft van de deelnemers alsnog af, wat bij ouders en scholen voor grote teleurstellingen zorgde. Wij besloten in Amsterdam toen over te stappen van een absolute op een relatieve vorm van identificeren, met meer aandacht voor de context waarin het kind verkeert. Scholen werden door DWS-medewerkers beter ondersteund om zelf de eerste selectie goed te kunnen uitvoeren.

Een ander verschil dat in de loop der tijd zijn weg vond naar ons concept, was dat wij meer aandacht schonken aan het creatieve denken, in plaats van voornamelijk de nadruk te leggen op wiskundige en analytische vaardigheden. En, ook een teken van deze tijd, we gingen veel gestructureerder werken met persoonlijke (leer)doelen.

1.6 De kennisoverdracht

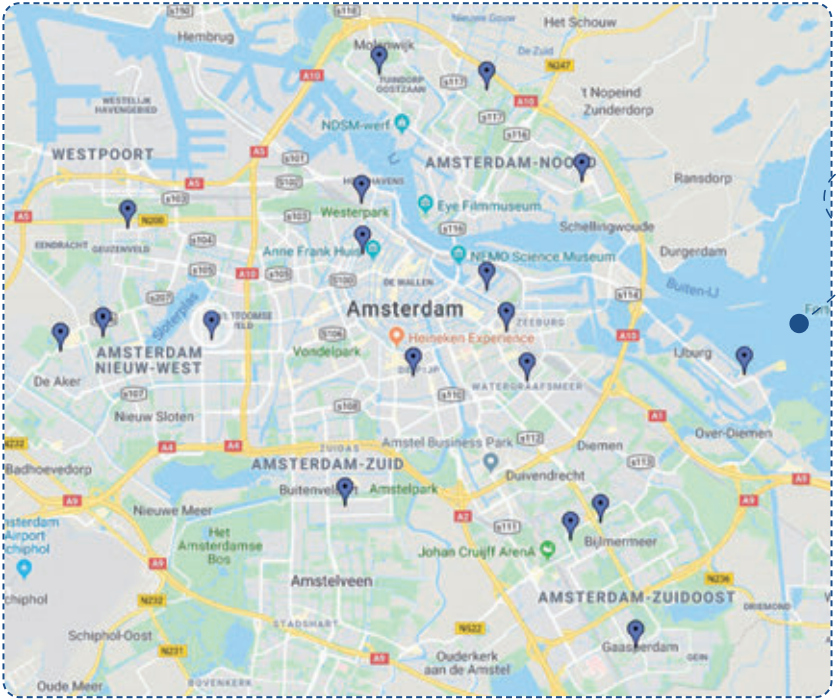
Van begin af aan hanteert DWS het uitgangspunt dat wij de opgebouwde kennis en vaardigheden willen laten terugvloeien naar de reguliere scholen, om te beginnen naar de deelnemende scholen die zijn verbonden met DWS. Deze overdracht is structureel ingebed in onze missie en visie, omdat we daarmee meer kinderen willen bereiken. Uiteindelijk is ieder kind erbij gebaat om uitgedaagd te worden en om zo, via verschillende ingangen, zijn mogelijkheden te verkennen. En niet alleen dat, ook leerkrachten kunnen hun voordeel doen met deze verrijking van hun vak.

Om die redenen ontplooiden wij diverse transferactiviteiten. Eén daarvan is de DWS Academie, met lezingen en workshops voor belangstellenden van de deelnemende scholen. We introduceerden de lesideeklappers, met concrete tips en uitwerkingen van uitdagende lesactiviteiten voor in de reguliere klas. Op inloophiddagen ontmoeten we de thuisleerkrachten van deelnemende kinderen op een laagdrempelige manier, zodat we elkaar gemakkelijk weten te vinden om kennis en informatie uit te wisselen. En DWS-medewerkers brengen ook een bezoek aan deelnemende scholen voor workshops of consultancy over het onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen.

1.7 De mijlpalen

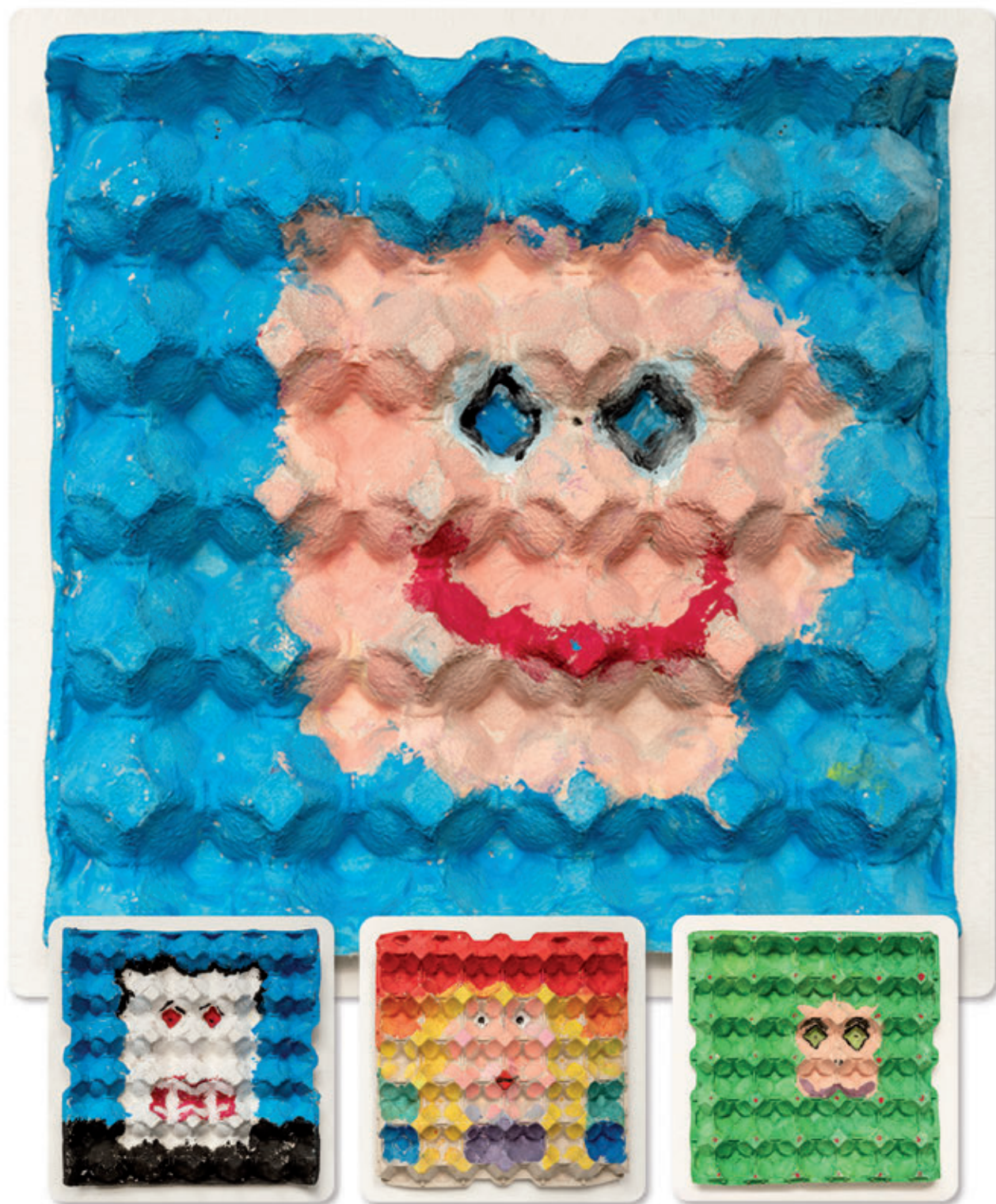
Terugkijkend op de afgelopen tien jaar is er ongelooflijk veel gebeurd en veranderd. Dat is geen rechte, opgaande lijn geweest, maar een proces van veel leren, struikelen, stilstaan en dan weer verdergaan. Gelukkig waren er altijd de leerlingen, die reikhalzend uitkeken naar die ene dag en bij ons hun motivatie en leerplezier hervonden. De ouders, die vertelden dat zij hun kind zagen opleven. En natuurlijk de leerkrachten, die ons gedachtegoed omarmden en daarmee in de loop der jaren het verschil maakten voor vele honderden kinderen. In het decennium dat achter ons ligt, bewogen wij ons stap voor stap verder naar het moment waar wij nu staan, met een paar mijlpalen die wij in herinnering willen brengen:

- In 2010, direct bij aanvang, doet de UvA, onder leiding van prof. Susan Bögels, onderzoek naar de effecten van deelname aan DWS op de sociale en emotionele ontwikkeling van de leerlingen. De resultaten hiervan publiceren zij in 2011 in een publieksverslag en in 2014 wordt hier een wetenschappelijk artikel over gepubliceerd. De belangrijkste conclusie was dat het zelfvertrouwen in de eigen leervermogens van de leerlingen na drie maanden deelname aan DWS significant verbeterd was. Dit effect was het grootst bij de leerlingen die voorafgaand aan DWS relatief weinig zelfvertrouwen hadden.
- In 2011, nog in de pilotfase, neemt een aantal enthousiaste ouders het initiatief tot een Vriendenstichting. Sindsdien zorgt zij voor maatschappelijk en politiek draagvlak, brengt zij ouders bij elkaar en zorgt zij voor de financiering van de noodzakelijke extra's. Ook de organisatie van het jaarlijkse zomerfeest is bij de Vriendenstichting in goede handen.
- In 2013 treedt DWS voor het eerst buiten de grenzen van Amsterdam als twee groepen in Zeist worden opgestart. Andere besturen en zelfs samenwerkingsverbanden volgen, onder meer in Houten, Nieuwegein, Zuid-Kennemerland, Haarlemmermeer en Het Groene Hart.
- In 2015 vindt het jaarlijkse zomerfeest plaats in NEMO, waar meer dan 500 leerlingen, ouders, broertjes en zusjes het lustrumfeest bezoeken. Onder meer Wim Hof (a.k.a. ‘The Iceman’) levert een bijdrage aan dit grootse evenement.
- In 2017 wordt er opnieuw een wetenschappelijk artikel gepubliceerd. Dit keer onder leiding van Lisette Hornstra van de Universiteit Utrecht. Het artikel beschrijft een onderzoek naar de effecten van verschillende vormen van aangepast onderwijs voor cognitief talentvolle leerlingen op o.a. de emotionele ontwikkeling van de kinderen.
- In 2018 verwelkomen wij onze 1000e leerling in Amsterdam.

Locaties van de DWS-scholen in Amsterdam. Behalve in Amsterdam hebben wij in 2020 DWS-groepen in de regio's Zeist, Houten, Nieuwegein, Haarlemmermeer, Zuid-Kennemerland en het Groene Hart.

Ik begrijp hun humor, voel hoe zij in hun vel zitten en creeër een veilige sfeer waarin ik waak over hun algehele welzijn.

1.8 INTERVIEW

'Ik doe wat ik het allerleukst vind'

Interview met Marsha Tap, leerkracht Day a Week School Amsterdam

Toen Marsha Tap de pabo afrondde, was haar grote schrikbeeld dat zij ooit zou eindigen als een jubilerende juf met een gegraveerde zilveren vulpen. Het kan raar lopen, want zo'n kleine twintig jaar later is zij nog steeds actief in het onderwijs. Om haar honger naar uitdaging en diepgang te stillen, studeerde zij sociologie aan de Universiteit van Amsterdam. Die studie financierde zij met een deeltijdbaan als leerkracht. In 2009 kwam de kentering, eerst als assistent zorgcoördinator en even later als DWS-leerkracht: "Ik wist meteen: dit is echt iets voor mij!"

"Ik heb altijd meer uit het leven willen halen. Na zeven jaar in de midden- en bovenbouw van het reguliere onderwijs had ik het wel gezien. De kentering kwam toen ik als assistent-zorgcoördinator aan de slag ging met een uitzonderlijk begaafde jongen. We hadden meteen zo'n klik, dat was zo fantastisch leuk. Alles wat ik overbracht, werd door hem anders verwerkt en dat ging eigenlijk heel organisch. Vervolgens kwam ik in contact met DWS, die toen nog in de kinderschoenen stond. De proefles die ik gaf, voelde helemaal niet als een sollicitatie. Ik wist gewoon dat dit bij mij paste, dus ging ik één dag in de week voor DWS werken en stond ik daarnaast gewoon voor de klas."

Vrij en gedreven

"DWS vraagt veel van haar leerkrachten, en dat was zeker in de begintijd zo. We vertaalden lessen die we hadden gevonden op Amerikaanse websites en zochten in onze eigen tijd allerlei thema's en theorieën helemaal tot op het bot uit. Die gedrevenheid en die vrijheid vond ik heerlijk, maar zij hadden ook een keerzijde. Na een burn-out besloot ik om alleen nog te doen wat ik het allerleukst vond. Ik zegde mijn baan in het reguliere onderwijs op, ging meer voor DWS werken en startte als zzp'er een eigen plusklas op. Mijn kwaliteit is dat ik deze kinderen heel goed aanvoel. Ik begrijp hun humor, voel hoe zij in hun vel zitten en creëer een veilige sfeer waarin ik waak over hun algehele welzijn. We leren gewoon ontzettend veel van elkaar en die uitdaging maakt dat geen dag hetzelfde is."

Geen angst voor het niet-weten

"Als DWS-leerkracht ben ik vooral begeleider in een ontwikkelingsproces. Natuurlijk, je moet een goede kennis van de theorie hebben, zodat je jouw aanpak kunt afstemmen op specifieke behoeften en valkuilen van (hoog)begaafde kinderen. Maar daarnaast telt vooral de passie, de affiniteit met deze doelgroep. Je moet niet bang zijn om jezelf ter discussie te stellen, geen angst hebben voor het niet-weten. Het gaat er juist om dat je op de juiste manier feedback geeft en vragen stelt, zodat kinderen gemotiveerd raken om hun eigen ontwikkeling beet te pakken, om het zelf te doen. Waar ik dat vroeger veelal op intuïtie deed, weet ik nu uit ervaring wat wel en niet werkt. Mijn lessen zijn ook beter onderbouwd, en meer gekoppeld aan de doelen die de kinderen zichzelf stellen."

Kennisoverdracht

"Ik geef workshops op scholen om mijn kennis van het verrijkingsonderwijs over te dragen. Ik begrijp best dat sommige leerkrachten dan het gevoel hebben dat er wéér iets bijkomt, terwijl ze al overbelast zijn. Daarom reik ik ze dingen aan die relatief weinig moeite kosten, maar wel veel effect hebben. Zo laat ik ze ervaren hoe zij standaardvragen uit zaakvakmethoden kunnen ombuigen naar hogere-orde-denkvragen, zoals onderzoeksvragen. Je wordt daar steeds handiger in en als je het twee jaar doet, heb je die vragen gewoon klaar. Daarmee doe je de leerlingen die het aankunnen een ontzettend groot plezier, omdat je ze opdrachten aanbiedt die nèt buiten hun bereik liggen. In die zogenoemde 'zone van naaste ontwikkeling' leert een kind en echt, daar wordt het blij van."

DWS staat als een huis

"DWS is voortdurend in ontwikkeling en daar hou ik van. Ik heb nu veel meer collega's dan in het begin, en ook de scholing en de communicatie richting ouders zijn veel professioneler. Ik vind het ontzettend knap wat er in de afgelopen tien jaar is bereikt. DWS staat als een huis en daar ben ik ontzettend trots op."

2 Het theoretisch kader

(dat het kijken, denken en handelen van onze leerkrachten bepaalt)

Waar de eerste inspiratie nog uit Engeland kwam, hebben we voor de verdere invulling van Day a Week School (DWS) dankbaar gebruikgemaakt van bestaande bronnen en instrumenten, zoveel mogelijk wetenschappelijk verantwoord en beproefd. Deze hebben we gecombineerd, aangepast en uitgebreid tot een praktijk waarin we beredeneerd werken aan onze doelstellingen. In feite gaat dat proces tot op de dag van vandaag door, want de ontwikkeling van het onderwijs staat nooit stil. Wij gebruiken het voortschrijdend wetenschappelijk inzicht en de input van onze leerlingen en leerkrachten om tot een passende en uitdagende invulling van DWS te komen.

In dit hoofdstuk staan we stil bij de theoretische basis van onze aanpak, waarin verschillende visies en modellen een belangrijke plaats innemen. Tezamen vormen zij het overkoepelende kader dat richting geeft aan de manier waarop onze leerkrachten kijken, denken en handelen.

2.1 Werken met doelgebieden

2.1.1 Inspiratiebronnen: DVL, DVO en Skillis

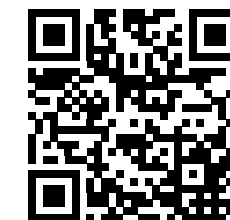
Veel dank zijn wij verschuldigd aan SLO, het nationaal expertisecentrum voor leerplanontwikkeling, dat met de presentatie van de DVL2010 (Doelen- en Vaardighedenlijst)² enorm heeft bijgedragen aan het werken met doelgebieden. De DVL geldt nog steeds als een belangrijk instrument voor het (verrijkings)onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen. De in deze lijst genoemde doelen laten op hoofdlijnen zien waar het onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen zich op zou moeten richten: leren leren, leren denken en leren (voor het) leven. Door op al deze domeinen concrete doelen te formuleren, ontstaat het raamwerk voor een breed onderwijsaanbod dat recht doet aan de specifieke onderwijs- en begeleidingsbehoeften van deze leerlingen.

De DVL is later doorontwikkeld naar de DVO: Doelen en Vaardigheden voor Ontwikkeling. De doelen werden breder opgesteld om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften en interesses van alle leerlingen. Talentontwikkeling is immers voor ieder kind belangrijk, niet alleen voor de zeer talentvolle en begaafde leerlingen. Deze insteek sloot beter aan bij de ambitie van DWS om de kruisbestuiving met het reguliere onderwijs te zoeken.

→ Kijk hier voor de *Doelen en Vaardigheden voor Ontwikkeling* (SLO).

→ Kijk eens naar *Skillis* (CED-Groep).

Een derde belangrijke inspiratiebron is Skillis, een toekomstgerichte aanpak die door de CED-Groep ontwikkeld is. Met Skillis doen kinderen vaardigheden op die zij in deze 21e eeuw heel goed kunnen gebruiken, omdat zij leren meebewegen met veranderingen. Skillis maakt een onderverdeling in vier basisvaardigheden en vertaalt deze naar herkenbare metaforen: de sterke denker, de open kijker, de doe-het-zelver en de teamspeler.

² <https://talentstimuleren.nl/?file=498&m=1366799906&action=file.download>

*“Bij DWS heb ik het gevoel dat ik geen fouten kan maken.
Het is alsof mijn klasgenoten niet over mij oordelen.
Ik durf daardoor de laatste tijd veel
meer van me te laten horen.”*

“Mijn DWS-leerkracht weet precies hoe je om moet gaan met kinderen zoals wij.”

3 Onze leerkrachten

(en met welke kwaliteiten zij een invulling geven aan ons onderwijs)

Tijdens het congres in De Rode Hoed in 2009, waar wij het initiatief van Day a Week School (DWS) presenteerden, ontstond meteen al veel enthousiasme voor dit concept. Nog diezelfde dag meldden de eerste geïnteresseerde leerkrachten zich aan. Vervolgens deden ook de deelnemende besturen en directeurs een oproep bij hun achterban en toen ging het snel. De eerste training, nog verzorgd door de Engelse dames Cummings en Hoare, ging van start met zes deelnemers. Het was het begin van onze zoektocht naar leerkrachten die DWS met ons wilden vormgeven en uitdragen, en gaandeweg kristalliseerde dat wervings- en selectieproces zich uit. Want enthousiasme is één ding, maar wat moet een leerkracht nog meer in huis hebben om de samenwerking met DWS tot een succes te maken? In dit hoofdstuk geven wij daarvoor enige richtlijnen.

3.1 Praktische invulling

De basis van DWS is dat leerlingen van verschillende scholen één dag in de week bij elkaar komen om op een uitdagende manier van en met elkaar te leren. Dat betekent dat leerkrachten (die uiteraard allemaal de pabo hebben afgerond) vaak een combinatie maken met een andere functie, bijvoorbeeld:

- Zij staan een dag minder voor de klas, om die uren in te kunnen vullen bij DWS.
- Zij vragen uitbreiding aan op hun reguliere parttime dienstverband.
- Zij zijn werkzaam als zzp'er, en besteden een à twee dagen aan DWS.
- Zij hebben een bredere opleiding genoten dan alleen de pabo en/of een andere carrière doorlopen, voordat zij bij DWS aan de slag gaan.

3.2 De attitude van DWS-leerkrachten

Bij Het ABC en DWS hebben we het geregeld over het 'Droste-effect', waarmee we bedoelen dat we de houding die we bij kinderen stimuleren, ook verwachten van onze leerkrachten. Immers: wat de leerkracht uitdraagt en voorleeft, is een belangrijk voorbeeld voor de leerling. Welke attitude en welke vaardigheden verwachten wij van een DWS-leerkracht?

- **Begrip en empathie:** Juist voor deze leerlingen is het belangrijk dat zij zich gezien en gehoord voelen. Die herkenning en erkenning van wie zij zijn en wat zij kunnen, vinden zij bij de leeftijdsgenoten van hun 'peer group', maar zeker ook bij de DWS-leerkracht. Deze benadrukt het belang van het onderlinge contact en de samenwerking, geeft ruimte voor initiatief, prikkelt, maar voelt ook aan wanneer de eigen inbreng van de kinderen wel en niet gewenst is.
- **Verantwoordelijkheid en vrijheid:** DWS biedt geen vastomlijnd lesprogramma, maar vraagt van de leerkracht dat hij zelf lessen ontwikkelt, invult of bijschaaft en dat hij daarmee inspeelt op de situatie in zijn groep. Leerkrachten worden niet in een keurslijf gedwongen, maar krijgen ruimte voor eigenheid. Net als onze leerlingen staan zij stil bij de vraag waarom zij iets doen, opdat zij de regie nemen over hun eigen ontwikkeling.
- **Reflectie en openheid:** Bij DWS gaan leerkracht en leerling samen op reis, en ook op onderzoek naar zichzelf. Zij moeten dus goed kunnen reflecteren op zichzelf en ook hun kwetsbaarheid durven tonen. Een DWS-leerkracht weet niet alles en doet evenmin alles goed. Die open houding gaat hand in hand met zelfinzicht en de bereidheid om zich te blijven ontwikkelen.
- **Nadruk op het proces:** Meer nog dan de focus te leggen op het eindresultaat en het antwoord, stimuleert de leerkracht de weg daarnaartoe. Het gaat vooral om inzet, aanpak, strategie en reflectie. Kan de leerkracht de juiste vragen stellen, zodat de leerling inzicht krijgt in zijn eigen kwaliteiten en leerpunten? Vaak is het stellen van een vraag belangrijker dan het geven van een antwoord.
- **Switchen en differentiëren:** De DWS-leerkracht is een coach, die vanaf de zijlijn prikkelende vragen stelt en de ruimte creëert om zelf te ontdekken. Per kind en per situatie schat hij in hoeveel sturing of juist vrijheid nodig is. Hij zoekt afwisseling in werkvormen en benadert vraagstukken vanuit een brede invalshoek. De leerkracht geeft open opdrachten, vraagt door en doet voortdurend een beroep op de mening en de inschatting van het kind zelf.

“Bij de opdracht ‘logische denkraadsels’ werkte ik samen met Jasper en voelde ik me in het begin waardeloos omdat ik het niet snapte. Ik probeerde het toch, dus ik ging eigenlijk door de leerkuil en heb er veel van geleerd.”

4 Hoe leer ik?

(en hoe wij onze leerlingen leren leren)

Zoals gezegd werkt DWS met vier verschillende doelgebieden:

- Hoe leer ik?
- Hoe denk ik?
- Hoe zie ik mezelf?
- Hoe werk ik samen?

Deze doelgebieden kennen geen strikte scheidslijn. Vaak lopen zij in elkaar over en versterken zij elkaar. Wanneer je bijvoorbeeld meer inzicht krijgt in jezelf, kun je ook gaan experimenteren met ander leergedrag. Door samen te werken krijg je meer grip op jouw eigen rol en jouw eigen voorkeuren en valkuilen. En wie fouten leert maken, durft zichzelf uit te dagen om verder te denken.

De indeling in doelgebieden is voor DWS dus vooral een hulpmiddel om een zo compleet mogelijk aanbod aan te reiken, met aandacht voor álle aspecten van groei en ontwikkeling. De methodes en hulpmiddelen die we daarbij inzetten, hebben vaak betrekking op meer dan één doelgebied. Met die kanttekening laten wij ze in de hiernavolgende hoofdstukken aan bod komen onder het doelgebied waaraan zij een grote bijdrage leveren.

4.1 Doelen

‘Leren leren’ geeft kinderen inzicht in de manier waarop zij hun werk organiseren en hoe zij zichzelf kunnen motiveren. Deze vaardigheden hebben wij vertaald naar de volgende doelen:

Hoe leer ik?

Ik regel mijn werk	Ik denk eerst na over het doel en maak een stappenplan. Ik stel mezelf haalbare doelen. Ik pas mijn werkwijze aan of vraag hulp als iets niet lukt. Ik zet door tot ik mijn doel bereikt heb. / Ik maak mijn werk af.
Ik kan en wil leren	Ik laat me graag uitdagen. Ik durf fouten te maken; die horen erbij. Ik zet door, ook als ik niet weet of ik het kan.
Ik motiveer mijzelf	Ook als het werk minder leuk is, ga ik het tóch doen omdat ik weet dat het me iets oplevert. Ik begin uit mezelf met mijn werk en houd mijn aandacht erbij.

4.2 Instrumenten en modellen

DWS richt zich niet op specifieke leervaardigheden, waarmee kinderen bijvoorbeeld sneller rijtjes onthouden of hun geheugenfunctie trainen. ‘Leren leren’ berust bij ons op twee pijlers:

- **Het leerproces:** welke stappen zet je daarin, hoe kun je het structureren en als je erop terugkijkt, wat heb je er dan van geleerd (reflecteren)?
- **Mindset en motivatie:** vanuit welke ‘drive’ ga je aan de slag, hoe ga je om met tegenslag en frustratie en hoe leer je door te zetten?

4.5 LESACTIVITEIT

Schilderen als...

Doelgebied(en)

- Hoe leer ik?

Doelgroep(en)

- Alle leerlingen in reguliere groep (midden-/bovenbouw po)
- Cognitief talentvolle leerlingen in reguliere groep (midden-/bovenbouw po)
- Leerlingen in de plusklas (bovenbouw po)

Benodigd materiaal

- Papier (het liefst dik A3-papier)
- Verf
- Kwasten
- Mengbakken
- Eventueel een schort
- Afbeeldingen van schilders
- Een foto van een molen (mag ook een foto van een ander object zijn)

Differentiatiemogelijkheid complexiteit vergroten

Er zit over het algemeen al genoeg differentiatie in de opdracht. De kinderen kunnen kiezen tussen schilderstijlen die lastiger en gemakkelijker zijn.

Differentiatiemogelijkheid complexiteit verkleinen

Je kunt van tevoren rekening houden met kinderen die deze opdracht lastig vinden door een kunstenaar toe te voegen aan het lijstje met een gemakkelijkere stijl. Denk bijvoorbeeld aan Dick Bruna.

Gebruikte bronnen

Geen

Naam DWS-leerkracht

Noortje de Gier

Les

● Geschatte tijdsduur:
2,0 uur

● Aangeraden werkvorm(en):
individueel

Voor de les krijgen de kinderen een huiswerkopdracht mee waarin staat dat ze vijf verschillende schilders en hun stijl moeten bestuderen. Het is de bedoeling dat ze op internet zoeken naar het werk van de schilders en zich inlezen in de levens van de kunstenaars. Verder onderzoeken ze de schilderstijlen die zij gebruikten. Een voorbeeld van een aantal te onderzoeken interessante schilders zijn Pablo Picasso, Bart van der Lek, Vincent van Gogh, Carel Willink en Rembrandt van Rijn. Je bent als leerkracht vrij om andere schilders te kiezen. Belangrijk is wel dat zij een schilderstijl gebruiken die gemakkelijk te onderzoeken en na te bootsen is. Hulpvragen die de kinderen krijgen, zijn: ‘Van wanneer tot wanneer leefde de schilder?’ ‘Wie hebben hem of haar beïnvloed?’ ‘Hoe is de schilderstijl ontstaan?’ ‘Welke kleuren en technieken zijn binnen die stijl belangrijk?’ ‘Wat is de handtekening van de schilder?’

Kinderen presenteren hun bevindingen aan elkaar en vullen zo nodig de gevonden informatie aan. Vervolgens legt de leerkracht de opdracht uit. Hij of zij hangt een grote foto van een object (in dit geval een molen) op en legt uit dat het de bedoeling is dat de kinderen dit naschilderen in een van de onderzochte stijlen. De leerkracht legt uit dat dit best lastig kan zijn, maar benadrukt dat het werk uiteindelijk niet tentoongesteld hoeft te worden in een museum. Het gaat om het proces. Het doel is het onderzoeken van een stijl. Niet het maken van een tijdloos kunstwerk. Aan het eind van de les presenteren de kinderen de werken aan elkaar. Ook wordt er geëvalueerd: ‘Hoe vond je het om dit te doen?’, ‘Wat ging er goed?’ ‘Wat kan er de volgende keer beter?’ Als naar voren komt dat het door kinderen als een lastige of pittige opdracht werd ervaren, kan de leerkracht ‘de Leerkuil’ erbij pakken. Aan de kinderen wordt dan gevraagd of ze door een leerkuil zijn gegaan en wat daarbij hielp. Eventueel kan aan kinderen gevraagd worden om de gedachten en gevoelens die ze hadden tijdens de opdracht in te vullen in een lege Leerkuil.

Dat alle kinderen goed bediend worden, gewoon in hun eigen klas: dat zou ik ieder kind gunnen.

6.6 INTERVIEW

‘Ik miste de leerhonger’

Interview met Mechteld Woutman, leerkracht Day a Week School, Amsterdam

Mechteld Woutman werkt al jarenlang in het reguliere onderwijs en heeft daarnaast onderwijswetenschappen gestudeerd. Zes jaar geleden werd zij door het bestuur en de directie van haar school gewezen op DWS. Na het lezen van de visie was Mechteld overtuigd: zo open en ontwikkelingsgericht wilde zij ook met kinderen omgaan. Nu combineert zij haar baan als reguliere leerkracht met haar werk voor DWS, en is zij op twee basisscholen betrokken bij de beleidsvorming voor cognitief getalenteerde kinderen.

“Toen ik de Cito-resultaten van mijn klassen analyseerde, zag ik dat alle kinderen goed vooruitgingen, maar dat vooral de slimme kinderen omhoog schoten in de groeicurve. Schijnbaar ben ik een goede juf voor begaafde leerlingen. Ik heb altijd veel aandacht voor hen gehad, en ik richtte mijn dag zo in dat ik ook die kinderen aan de bovenkant kon zien. In het reguliere onderwijs miste ik de leerhonger, terwijl ik het juist zo belangrijk vind om kinderen nieuwsgierig te maken. ‘Oh ja, vertel eens?’ vraag ik dan, want met die openheid lok ik veel meer reacties uit dan met gesloten vragen. Graag geef ik extra informatie, als het even kan op een speelse manier, want ik hou van grapjes maken. Die aanpak spreekt cognitief getalenteerde kinderen aan, en vanuit die ervaring attendeerde de directie mij op DWS.”

Emotieregulatie

“Bij DWS hebben we veel aandacht voor de manier waarop kinderen zichzelf zien. Ik ben niet zo’n voorstander van een indeling in typologieën, want kinderen internaliseren dat. Hoe minder wij hen in hokjes duwen, hoe beter. Ik vind het wél belangrijk dat zij hun emoties kunnen herkennen en dat zij daarmee leren omgaan. Ze zijn vaak gevoelig, gelukkig: lékker gevoelig. Daar zijn we in de groep veel mee bezig, maar ik had er nog nooit eerder een les aan gewijd. In die zin is mijn bijdrage aan dit boek ook voor mij een uitdaging; ik hou nu eenmaal niet van herhalingen. In deze les nemen de leerlingen een situatie in gedachten waarin zij hun emoties niet de baas waren. Klasgenoten geven advies en vervolgens maken zij een stripverhaal hoe die situatie ook anders en beter had kunnen verlopen. Dat combineer ik met de theorie over wat gevoelens met je hersenen doen. Kinderen zijn gewone mensen, dus ze mogen best weten hoe de theorie in elkaar steekt, maar dan moet je die wel vertalen naar een manier die zij begrijpen.”

Waar zit het aan-knopje?

“In de DWS-groep zitten veel kinderen die hun executieve functies nog moeten trainen. Ik houd ze enerzijds een spiegel voor, dat je soms nu eenmaal dingen moet doen die je niet leuk vindt, maar anderzijds probeer ik mijn lessen ook zo aan te pakken dat ik hun aandacht vasthoud. Wat scheelt, is dat ik bij alles een ‘waarom’ geef, ook bij de regels. Dus ja, ik begrijp dat het heel vervelend is om stil te zijn, maar ik heb die stilte nu eenmaal nodig om iets aan de hele groep te kunnen uitleggen. En netjes werken is misschien moeilijk, maar als het aantoonbaar bijdraagt aan meer overzicht en goede resultaten, weet je ook waarom het goed is om jezelf daarin te trainen. De meeste kinderen willen wel, maar je moet het juiste aan-knopje zien te vinden.”

Overbodig

“Hoe eerder je begint, hoe meer je kinderen nog kunt losweken van een fixed mindset. Wanneer je hen vastklikt aan strikte kaders voor goede en foute antwoorden, worden zij geblokkeerd in hun creatieve denken. Dat geldt vooral voor begaafde meisjes; die hebben grosso modo meer de neiging om zich aan te passen en te verbergen, waardoor zij relatief onderpresteren. Als zij dan in de Plusklas of op DWS doorkrijgen dat ze daar echt horen, dat ze het ook kunnen, dan zie je ze ineens groeien. Je kunt de gewone klas, de plusklas en DWS presenteren als een soort piramide. Het klinkt misschien raar, maar ik hoop dat die ooit ‘instort’, zodat de plusklas en DWS overbodig worden. Dat alle kinderen goed bediend worden, gewoon in hun eigen klas: dat zou ik ieder kind gunnen.”

10 Afsluiting

De laatste bladzijden van dit boek willen we gebruiken om iedereen te bedanken die heeft geholpen bij de totstandkoming ervan. Wat ooit begon als een vaag plan, werd in de afgelopen maanden een steeds concreter project. We danken Irene Schimmel (voormalig directeur/bestuurder van Het ABC) en Annerose Groot (voormalig projectleider bij Het ABC) speciaal voor de essentiële rol die zij hierin gespeeld hebben. Het tienjarig jubileum van DWS werd voor ons een harde deadline; toen die datum eenmaal was geprikt, hebben we er met man en macht aan gewerkt om iedereen te mobiliseren. En het is gelukt! Het feit dat jij nu de laatste pagina omslaat, betekent dat wij in onze opzet zijn geslaagd.

Wat wij voor ogen hadden, is dat wij meer mensen wilden inspireren voor het onderwijsconcept dat in de afgelopen tien jaar zoveel cognitief getalenteerde kinderen vooruit heeft geholpen. We zien het dagelijks in onze groepen gebeuren: dat er een vonkje ontstaat dat van de ene op de andere leerling overspringt. Voor onze leerkrachten is het een genot om dit leerplezier te herkennen. Zij voelen de nieuwsgierigheid aanwakkeren, bij hun leerlingen en bij henzelf, en dat vuur willen we zoveel mogelijk doorgeven aan leerkrachten, ouders en andere betrokkenen die kinderen begeleiden.

Die ambitie reikt veel verder dan alleen het onderwijs dat specifiek op deze doelgroep is gericht. Wij denken dat iedere leerkracht kennis en inspiratie kan opdoen in dit boek. Veel lesideeën zijn namelijk goed te gebruiken in een reguliere groep. Wij geloven dat alle kinderen uitgedaagd willen worden in hun creativiteit om eigen oplossingen te vinden, en daartoe vind je in dit boek veel concrete tips en instrumenten. Bovendien geven we aan hoe je de lessen kunt aanbieden op verschillende manieren en niveaus. Zo helpen we je om cognitief getalenteerde kinderen beter te herkennen en om alle kinderen bredere vaardigheden aan te leren in hun eigen, vertrouwde leeromgeving.

Het tweede doel van dit boek is om onze leerkrachten een podium te bieden en in het zonnetje te zetten. We bedanken in het bijzonder de collega's die zich voor dit boek lieten interviewen voor hun enthousiasme en hun openheid. Jullie hebben woorden gegeven aan de wijze waarop onze missie in de praktijk gestalte krijgt en daarmee maken jullie concreet wat ons onderwijs voor kinderen en onderwijskrachten kan betekenen. Jullie verhalen zijn representatief voor ál onze andere collega's, zowel degenen die vandaag de dag voor DWS werken, in Amsterdam én daarbuiten, als degenen die dat in het verleden hebben gedaan. Jullie waren en zijn de schouders die ons onderwijs dragen en voor die onmisbare bijdrage willen we jullie heel erg bedanken.

Tot slot, en dat is misschien een verrassende opmerking voor een jubilaris, hopen we dat DWS voor een grote groep getalenteerde leerlingen niet meer nodig is als we nog eens tien jaar verder zijn. Dat het onderwijs dan zo verbeterd is, dat alle kinderen worden aangesproken op hun kracht en talent en dat dit voor de grootste groep voldoende kan worden verzorgd binnen de reguliere onderwijsmuren. Het is dus niet ons doel om DWS te vergroten, maar om het onderwijs in z'n totaliteit te versterken, en de vorm waarin dat dan gebeurt is eigenlijk ondergeschikt. Toch voorzien wij dat een bepaalde groep leerlingen altijd gebaat zal zijn bij onderwijs in een peergroup, niet alleen omdat zij herkenning vinden bij elkaar, maar ook omdat zij met en van elkaar zo veel kunnen leren en de aandacht krijgen die ze verdienen.

Tot die tijd willen wij onze kennis en ervaring graag met je delen; door middel van dit boek, maar ook op andere manieren. Dus heb je een vraag, een waardevolle tip of een interessant lesidee dat je met ons wilt delen of bespreken? Stuur een mailtje naar dayaweekschool@hetabc.nl en we praten graag met je verder!

Met enthousiaste groet,

Het volledige DWS-team

“Wat wij voor ogen hadden, is dat wij meer mensen wilden inspireren voor het onderwijsconcept dat in de afgelopen tien jaar zoveel cognitief getalenteerde kinderen vooruit heeft geholpen.”

*Dit boek is geschreven ter ere van het tienjarig bestaan van het onderwijsconcept **Day a Week School (DWS)** in Nederland. Nu, in 2020, krijgen honderden cognitief getalenteerde kinderen van bijna tweehonderd basisscholen binnen dit programma de kans om hun talenten te ontplooien en nieuwe vaardigheden te ontwikkelen. Eén dag per week krijgen zij les van speciaal opgeleide leerkrachten. In kleine groepen met leerlingen die allemaal extra uitdaging nodig hebben, ligt het accent op het proces van leren, denken, samenwerken en het vergroten van het zelfbewustzijn en zelfvertrouwen.*

DWS biedt een passend aanbod voor kinderen die in het reguliere onderwijs niet volledig tot hun recht komen. Daarbij wordt gekeken naar het hele samenspel van leerprestaties, zijnskenmerken, denkstrategieën en sociale ontwikkeling. De leerlingen blijven vier dagen per week in hun eigen groep en krijgen daarnaast één dag gerichte aandacht.

Inspiratie- en doeboek

In tien jaar tijd zijn er prachtige lessen benut en ontwikkeld en wisselden de DWS-leerkrachten veel kennis en ervaring uit; niet alleen onderling, maar ook met de reguliere basisscholen. Die kennisdeling was een belangrijke motivatie voor het schrijven van dit boek. Het is bedoeld als een inspiratieboek en een doeboek, voor iedereen die in het primair onderwijs werkt en die zich meer wil verdiepen in het onderwijs aan cognitief getalenteerde leerlingen.

Tegen een theoretische achtergrond krijg je veel praktische handvatten om meer differentiatie aan te brengen in jouw onderwijs. Met de voorbeeldlessen kun je direct aan de slag in je groep. Laat je daarbij inspireren door de geportretteerde leerkrachten, die met aanstekelijk enthousiasme vertellen hoe zij DWS in de praktijk vormgeven. Ze geven kleur aan de theorie en brengen de visie van DWS tot leven.

Kinderen en hun ouders laten geregeld weten dat DWS van grote invloed is geweest op hun leven. Zij vertellen dat de DWS-leerkrachten een steen hebben verlegd die de koers van hun toekomst mede heeft bepaald. Dit boek kan jou helpen om ook voor de kinderen in jouw klas stenen te verleggen.

Het ABC

Het concept van de Day a Week School is oorspronkelijk ontwikkeld door Carol Cummings en Aileen Hoare en werd destijds ondergebracht bij de Britse vereniging van onderwijsadviseurs voor meer- en hoogbegaafden: NACE (www.nace.co.uk). Begin 2009 is het project naar Nederland gehaald door Het ABC, in samenwerking met drie Amsterdamse schoolbesturen uit de stadsdelen Noord, Centrum en Zuid.

Neem voor meer informatie contact op met **Het ABC** (telefoon: 020 - 799 00 10
e-mail: info@hetabc.nl) of kijk op www.dayaweekschool.nl.